

ประวัติกีฬาเซปักตะกร้อ

(SEPAK TAKRAW)

คำว่า “ตะกร้อ” ตามพจนานุกรม หมายถึง ของเล่นชนิดหนึ่งที่สานด้วยหวายสำหรับเตะเล่น ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้คำนิยามไว้ว่า ลูกกลมสานด้วยหวายเป็นตาๆ สำหรับเตะ

ต้นกำเนิดตะกร้อเกิดขึ้นเมื่อใด สมัยใด ไม่สามารถบอกได้แน่นอน เพราะไม่ได้มีการจดบันทึกไว้ อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ พงศาวดารและจดหมายเหตุต่างๆพอจะวิเคราะห์ได้ว่า ตะกร้อมีมาในประเทศไทยเป็นเวลายาวนานแล้ว ในขณะเดียวกันหลายประเทศต่างก็เข้าใจว่า ตะกร้อเกิดขึ้นในประเทศของตน และได้แผ่อิทธิพลเข้าไปในประเทศข้างเคียง มีผู้รู้บางท่านกล่าวว่าตะกร้อเริ่มมีมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย

ตะกร้อทำด้วยหวายใช้เล่นกันในประเทศพม่า ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และที่น่าสนใจ คือพวก ไตยัค บอร์เนียว มีตะกร้อหวายเล่น วิธีเล่นแบบเดียวกับไทย

การเรียกชื่อของประเทศต่างๆ มีดังนี้

- พม่า สานด้วยหวาย เป็นแบบหลวมโปร่ง น้ำหนักเบา ขนาดเท่ารูตะกร้อของไทย เรียกว่า ชิงลง (CHING LOONG)
- ลาว สานด้วยหวายเส้นเล็ก มีรูถี่อึด น้ำหนักเบาขนาดเท่าลูกตะกร้อของไทย เรียกว่า กะต้อ (KATOR)
- มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน สานด้วยหวาย มีสองหรือสามชั้น ไม่มีรู ลูกเล็กอยู่ข้างใน น้ำหนักเบา มีความยืดหยุ่นน้อย ขนาดเล็กกว่าลูกตะกร้อของไทย เรียกว่า รากา (RAGA)
- อินโดนีเซีย เรียกว่า ราโก (RAGO)
- ฟิลิปปินส์ เรียกว่า ซิป่า (SIPA)
- สาธารณรัฐประชาชนจีน นำเอาซี่เถ้ามาปั่นเป็นก้อนกลมๆ แล้วทอด้วยสำลีหรือผ้านุ่มนำขนหางไก่ฟ้ามาปัก ลักษณะคล้ายหัวหอมที่มีใบอยู่ เรียกว่า แทกโก (T'EK K'AU)
- สาธารณรัฐเกาหลี นำเอาดินหรือซี่เถ้าทอด้วยสำลีหรือผ้านุ่ม นำขนหางไก่ฟ้ามาปักลักษณะคล้ายหัวหอมที่มีใบอยู่ คำเรียก เอามาจากภาษาจีน

- ไทย สานด้วยหวายเป็นตาๆ ลักษณะลูกทรงกลม เรียกว่า ตะกร้อ (TAKRAW) คนไทยนิยมเล่น ตะกร้อวง ตะกร้อลอดห่วง และตะกร้อข้ามตาข่าย (แบบไทย)

เซปักตะกร้อ สันนิษฐานว่าไม่ได้เป็นกีฬาดั้งเดิมของไทยอย่างแน่นอน เพราะคนไทย นิยมเล่น เฉพาะตะกร้อวง ตะกร้อลอดห่วง และตะกร้อข้ามตาข่าย (แบบไทย) เท่านั้น ส่วนประเทศ มาเลเซีย สิงคโปร์ เริ่มมีการเล่นตะกร้อข้ามตาข่ายในตอนปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ หรือประมาณ ปี พ.ศ. ๒๔๘๘ โดยประเทศมาเลเซีย ได้ประกาศยืนยันว่า ตะกร้อ เป็นกีฬาของประเทศมาลายูเดิม เรียกว่า เซปัก รากา (SEPAK RAGA)

เซปักตะกร้อมีประวัติความเป็นมา ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๐๒ ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดกีฬาแหลมทอง (SEAP GAMES) ครั้งที่ ๑ ขึ้นที่ กรุงเทพมหานคร ได้มีการสาธิตการเตะตะกร้อวง และตะกร้อพลิกแพลงร่วมกับนักกีฬา ตะกร้อพม่า

พ.ศ. ๒๕๐๔ ประเทศพม่าเป็นเจ้าภาพจัดกีฬาแหลมทอง (SEAP GAMES) ครั้งที่ ๒ ขึ้นที่ กรุงย่างกุ้ง นักกีฬาตะกร้อไทยได้ไปร่วมสาธิตการเตะตะกร้อวง ตะกร้อลอดห่วง และตะกร้อ ข้ามตาข่าย

พ.ศ. ๒๕๐๘ ประมาณเดือนเมษายน สมาคมกีฬาไทยในพระราชูปถัมภ์ ได้จัดงาน เทศกาลกีฬาไทย ณ ท้องสนามหลวง กรุงเทพมหานคร ครั้งนั้น สมาคมกีฬาตะกร้อจากเมืองปีนัง ประเทศมาเลเซีย ได้นำวิธีการเล่น ตะกร้อของมาเลเซีย คือ “เซปัก รากา จาริง” (SEPAK RAGA JARING) มาเผยแพร่เพื่อเชื่อมสัมพันธไมตรี และ แลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับมาเลเซีย โดยจัดให้มีการสาธิตกีฬาของทั้งสองประเทศ ใช้วิธี เล่นตามกติกาของประเทศมาเลเซีย ๑ วัน และเล่นตามกติกาของประเทศไทย ๑ วัน

กติกาของไทย

ตะกร้อไทยใช้กติกาการแข่งขันแบบเสิร์ฟข้ามตาข่ายคล้ายกับกีฬาแบดมินตัน มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. สนามแข่งขันและตาข่ายคล้ายกันกับกีฬาแบดมินตัน (ความยาวสนามสั้นกว่า)
๒. จำนวนผู้เล่นและคะแนนการแข่งขัน
  - การเล่น ๓ คน แต่ละเซ็ทจบเกมที่ ๒๑ คะแนน (แข่งขัน ๒ ใน ๓ เซ็ท)
  - การเล่น ๒ คน แต่ละเซ็ทจบเกมที่ ๑๕ คะแนน (แข่งขัน ๒ ใน ๓ เซ็ท)
  - การเล่น ๑ คน แต่ละเซ็ทจบเกมที่ ๑๑ คะแนน (แข่งขัน ๒ ใน ๓ เซ็ท)
๓. ผู้เล่นแต่ละคน แต่ละทีม สามารถเล่นได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง (๒ จังหวะ)
๔. ผู้เล่นแต่ละคน แต่ละทีม ช่วยกันไม่ได้ หากผู้ใดถูกลูกตะกร้อในจังหวะแรกผู้นั้นต้องเล่นลูกให้ข้ามตาข่ายต่อไป
๕. การเสิร์ฟแต่ละคนต้องโยนและเตะด้วยตนเองตามลำดับกับมือ เรียกว่า มือ ๑ มือ ๒ และมือ ๓ มีลูกสั้น-ลูกยาว

กติกาของมาเลเซีย เล่นแบบข้ามตาข่าย เรียกว่า เซปัก รากา จาริง ดัดแปลงการเล่นมาจากกีฬา วอลเลย์บอล โดยมีนักกีฬาฝ่ายละ ๓ คน แต่ละคนสามารถเล่นลูกตะกร้อได้ไม่เกินคนละ ๓ ครั้ง/จังหวะ และสามารถช่วยกันได้ ต้องให้ลูกตะกร้อข้ามตาข่าย แต่ละเซตจบเกมที่ ๑๕ คะแนน แข่งขัน ๒ ใน ๓ เซต เช่นเดียวกัน

การสาธิตกีฬาตะกร้อระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย

วันแรก เล่นกติกาของประเทศไทย ปรากฏว่าประเทศไทยชนะด้วยคะแนน ๒๑ ต่อ ๐

วันที่สอง เล่นกติกาของประเทศมาเลเซีย ปรากฏว่าประเทศมาเลเซียชนะด้วยคะแนน ๑๕ ต่อ ๑

จากผลของการสาธิต จึงได้มีการประชุมพิจารณาร่วมกัน กำหนดกติกาการเล่นกีฬาตะกร้อขึ้นใหม่ เพื่อนำเสนอเข้าแข่งขันในกีฬาแหลมทอง (SEAP GAMES) ครั้งที่ ๓ ดังนี้

- วิธีการเล่นและรูปแบบของสนาม ให้ถือเอารูปแบบของประเทศมาเลเซีย
- อุปกรณ์การแข่งขัน (ลูกตะกร้อ-เน็ต) และขนาดความสูงของเน็ตให้ถือเอารูปแบบของประเทศไทย
- ให้ตั้งชื่อว่า “เซปัก-ตะกร้อ” เป็นภาษาของ ๒ ชาตารวมกัน กล่าวคือคำว่า “เซปัก” เป็นภาษามาเลเซีย แปลว่า “เตะ” คำว่า “ตะกร้อ” เป็นภาษาไทย หมายถึง “ลูกบอล”

พ.ศ. ๒๕๐๘ เดือนธันวาคม ประเทศมาเลเซียเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทอง (SEAP GAMES) ครั้งที่ ๓ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ได้บรรจุกีฬาเซปักตะกร้อชายทีมชุด ชิง ๑ เหรียญทองเป็นครั้งแรก มีประเทศเข้าร่วมการแข่งขัน ๔ ประเทศ คือ ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ และลาว

พ.ศ. ๒๕๒๐ ประเทศมาเลเซียเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาแหลมทอง (SEAP GAMES) ครั้งที่ ๙ และได้เปลี่ยนชื่อเป็นกีฬาซีเกมส์ (SEA GAMES) ครั้งที่ ๙ โดยมีประเทศอินโดนีเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ เพิ่มเข้ามา

พ.ศ. ๒๕๒๖ กีฬาตะกร้อ เป็นกีฬาชนิดหนึ่งในสมาคมกีฬาไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ต่อมาได้ก่อตั้งสมาคมตะกร้อแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยมีพันเอกจารึก อารีราชการัญญ์ เป็นนายกสมาคมคนแรกจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๓๓ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันเอเชียนเกมส์ (ASIAN GAMES) ครั้งที่ ๑๑ ณ กรุงปักกิ่ง ได้บรรจุกีฬาเซปักตะกร้อชายทีมชุดและทีมเดี่ยวเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ยังได้เปลี่ยนลูกตะกร้อหวาย (Rattan Ball) มาเป็นลูกตะกร้อพลาสติก (Synthetic Ball) เป็นครั้งแรกอีกด้วย

พ.ศ. ๒๕๔๐ ประเทศอินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ (SEA GAMES) ครั้งที่ ๑๙ ณ กรุงจาการ์ตา ได้บรรจุกีฬาเซปักตะกร้อหญิงทีมชุดและทีมเดี่ยวอีก ๒ เหรียญทอง เป็นครั้งแรกรวมเป็น ๔ เหรียญทอง

พ.ศ. ๒๕๔๑ ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันเอเชียนเกมส์ (ASIAN GAMES) ครั้งที่ ๑๓ ณ กรุงเทพมหานคร ได้เพิ่มกีฬาตะกร้อวง (Takraw Circle) ชายและหญิงอีก ๒ เหรียญทองเป็นครั้งแรก รวมเป็น ๖ เหรียญทอง

พ.ศ. ๒๕๔๖ ประเทศเวียดนามเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ (SEA GAMES) ครั้งที่ ๒๒ ณ กรุงฮานอย นอกจากกีฬาเซปักตะกร้อชิง ๖ เหรียญทองแล้ว ยังได้บรรจุกีฬาที่มีการเล่นแบบเดียวกับกีฬาเซปักตะกร้อที่เรียกว่า กีฬาเตะลูกขนไก่ (Shuttle Cock) เป็นครั้งแรก

พ.ศ. ๒๕๔๘ ประเทศฟิลิปปินส์เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ (SEA GAMES) ครั้งที่ ๒๓ ณ กรุงมนิลา ได้จัดให้มีการแข่งขันกีฬาเซปักตะกร้อประเภทคู่ (Double) และตะกร้อลอดห่วงสากล (Hoop Sepak Takraw) เป็นครั้งแรก

พ.ศ. ๒๕๔๙ ประเทศกัวตัมเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ (ASIAN GAMES) ครั้งที่ ๑๕ “โดฮาเกมส์” ได้จัดให้มีการแข่งขันกีฬาเซปักตะกร้อคู่ (Double Sepak Takraw) เป็นครั้งแรก

การจัดแข่งขันกีฬาเซปักตะกร้อในการแข่งขันระดับนานาชาติ

กีฬาเซปักตะกร้อได้บรรจุเข้าในการแข่งขันระดับนานาชาติได้แก่ กีฬาแหลมทอง กีฬาซีเกมส์ และกีฬาเอเชียนเกมส์ ดังนี้

กีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๓ ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ประเทศมาเลเซีย

กีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ประเทศไทย

กีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๕ ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ประเทศพม่า (ไม่มีการแข่งขัน)

กีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๖ ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ประเทศมาเลเซีย

กีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๗ ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ประเทศสิงคโปร์

กีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๘ ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ประเทศไทย

กีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๙ ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ประเทศมาเลเซีย

กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ประเทศอินโดนีเซีย

กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๑ ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ประเทศฟิลิปปินส์

กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๒ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ประเทศสิงคโปร์
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๓ ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ประเทศไทย
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๔ ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ประเทศอินโดนีเซีย
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๕ ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ประเทศมาเลเซีย
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๖ ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ประเทศฟิลิปปินส์
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๗ ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ประเทศสิงคโปร์
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๘ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ประเทศไทย
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๑๙ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ประเทศอินโดนีเซีย
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ประเทศบรูไน
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๒๑ ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ประเทศมาเลเซีย
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๒๒ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ประเทศเวียดนาม
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๒๓ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ประเทศฟิลิปปินส์
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๒๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ประเทศไทย
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๒๕ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
กีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ ๒๖ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประเทศอินโดนีเซีย
กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๑๑ ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๑๒ ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ประเทศญี่ปุ่น
กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๑๓ ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ประเทศไทย
กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๑๔ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี
กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๑๕ ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ประเทศกาตาร์
กีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ ๑๖ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ที่มา คู่มือผู้ตัดสินกีฬาเซปักตะกร้อ กรมพลศึกษา กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา ปี 2555

ประวัติศาสตร์กีฬาตะกร้อของประเทศไทย

เมื่อบรรพกาล อนุमानว่า ปี พ.ศ. ๒๑๓๓-๒๑๔๙ (ค.ศ. ๑๕๙๐-๑๖๐๖) ประเทศไทย เดิมชื่อ “ประเทศสยาม” เมื่อครั้ง “สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในยุคสมัย “กรุงศรีอยุธยา” เป็นเมืองหลวง คนไทยหรือคนสยาม มีการเริ่มเล่นตะกร้อที่ทำด้วย “หวาย” ซึ่งเป็นการเล่น “ตะกร้อวง” (ล้อมวงกันเตะ)

ปี พ.ศ. ๒๑๙๙-๒๒๓๑ (ค.ศ. ๑๖๕๖-๑๖๘๘) มีหลักฐานพอจะอ้างอิงได้ว่า ในสมัย “สมเด็จพระนารายณ์มหาราช” ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในยุคสมัย กรุงศรีอยุธยา เป็นเมืองหลวง มีคณะสอนศาสนาชาว “ฝรั่งเศส” มาพำนักในกรุงศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๒๐๕ (๒๒ August ๑๖๖๒) มีการสร้างวัดนักบุญยอเซฟ นิกายโรมันคาทอลิก ซึ่งมีบันทึกของ “บาทหลวง เดรียง โลเนย์” ว่าชาวสยามชอบเล่นตะกร้อกันมาก

ต่อมา ปี พ.ศ. ๒๓๑๕ (ค.ศ. ๑๗๗๑) เป็นช่วงหมดยุค “กรุงศรีอยุธยา” ซึ่งเป็นตอนต้นแห่งยุคสมัย “กรุงธนบุรี” เป็นเมืองหลวง ได้มีชาวฝรั่งเศสชื่อ “นายฟรังซัว อังรี ตูระแปง” ได้บันทึกในหนังสือชื่อ “HISTOIRE DU ROYAUME DE SIAM” พิมพ์ที่ “กรุงปารีส” ระบุว่า “ชาวสยาม” ชอบเล่นตะกร้อในยามว่างเพื่อออกกำลังกาย

ปี พ.ศ. ๒๓๙๕ (ค.ศ. ๑๘๕๐) ในยุค “กรุงรัตนโกสินทร์” หรือ กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวง ยังมีข้ออ้างอิงในหนังสือชื่อ “NARRATIVE OF A RESIDENCE IN SIAM” ของชาวอังกฤษชื่อ “นายเฟรเดอริค อาร์ เซอร์นีส” ระบุว่ามีการเล่นตะกร้อในประเทศสยาม

การเล่นตะกร้อ ของคนไทยหรือคนสยาม มีหลักฐานอ้างอิงค่อนข้างจะชัดเจนว่ามีการเล่นกันมานานแล้ว ตั้งแต่ยุคสมัย “กรุงศรีอยุธยา” เป็นเมืองหลวง พยานหลักฐานสำคัญที่จะยืนยันหรืออ้างอิงได้ดีที่สุด น่าจะเป็นบทกวีในวรรณคดีต่าง ๆ ของแต่ละยุคสมัยที่ร้อยถ้อยความเกี่ยวพันถึง “ตะกร้อ” ไว้ เช่น

ปี พ.ศ. ๒๒๗๖-๒๓๐๑ (ค.ศ. ๑๗๓๓-๑๗๕๘) ในยุคสมัย “พระเจ้าบรมโกศ” ครอง “กรุงศรีอยุธยา” ซึ่งเป็นยุคที่วรรณคดีหรือวัฒนธรรมด้านอักษรศาสตร์เฟื่องฟู ก็มีกวีหลายบทเกี่ยวพันถึง “ตะกร้อ”

ปี พ.ศ. ๒๓๕๒-๒๓๖๖ (ค.ศ. ๑๘๐๙-๑๘๒๓) เป็นยุคตอนต้นของ “กรุงรัตนโกสินทร์” (กรุงเทพมหานคร) เป็นเมืองหลวง สมัย “พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย” (รัชกาลที่ ๒) ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ในพระราชนิพนธ์ร้อยกรองของวรรณคดีเรื่อง “อิเหนา” และเรื่อง “สังข์ทอง” มีบทความร้อยถ้อยความเกี่ยวพันถึง “ตะกร้อ” ด้วย

ปี พ.ศ. ๒๓๖๖-๒๓๙๔ (ค.ศ. ๑๘๒๓-๑๘๕๑) ในยุคสมัย “กรุงรัตนโกสินทร์” เป็นเมืองหลวง สมัย “สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว” (รัชกาลที่ ๓) ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ในบทกวีของ “สุทรภู่” กวีเอกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้เขียนบทกวี นิราศเมืองสุพรรณ ในปี พ.ศ. ๒๓๘๔ (ค.ศ. ๑๘๔๑) มีร้อยถ้อยความเกี่ยวพันถึง “ตะกร้อ” ไว้เช่นกัน

เหตุผลหรือข้ออ้างที่กล่าวมาทั้งหลายทั้งปวง ย่อมถือเป็นพยานหลักฐานได้ว่า “คนสยามหรือคนไทย” ได้เล่น “ตะกร้อ” มาเป็นเวลาช้านานแล้ว

ปี พ.ศ. ๒๔๖๘-๒๔๗๗ (ค.ศ. ๑๙๒๕-๑๙๓๔) ในยุคสมัย “กรุงรัตนโกสินทร์” เป็นเมืองหลวง สมัย “สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว” ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ (รัชกาลที่ ๗) ได้มีการปรับปรุงหรือดัดแปลงการเล่นตะกร้อขึ้นหลายรูปแบบ ซึ่งมี “ตะกร้อลอดห่วง”, “ตะกร้อข้ามตาข่าย”, “ตะกร้อชิงธง”, “ตะกร้อพลิกแพลง” และ การตีตะกร้อตามร่างกาย

ปี พ.ศ. ๒๔๗๐ (ค.ศ. ๑๙๒๗) โดย “หลวงมงคลแมน” ชื่อเดิม “นายสังข์ บุรณะศิริ” เป็นผู้ริเริ่มวิธีการเล่น “ตะกร้อลอดห่วง” และเป็นผู้คิดประดิษฐ์ “ห่วงชัยตะกร้อ” ขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งเดิม “ห่วงชัยตะกร้อ” เรียงติดกันลงมา มี ๓ ห่วง แต่ละห่วงมีความกว้างไม่เท่ากัน กล่าวคือ ห่วงบนเป็นห่วงเล็ก, ห่วงกลางจะกว้างกว่าห่วงบน และห่วงล่างสุดมีความกว้างกว่าทุกห่วง เรียกว่า “ห่วงใหญ่”

ต่อมาได้มีการปรับปรุง-เปลี่ยนแปลง รูปทรงของห่วงชัยเป็น “สามเส้าติดกัน” โดยทั้ง ๓ ห่วง (สามด้าน) มีความกว้างเท่ากัน ดังที่ใช้ทำการแข่งขันในปัจจุบัน

การติดตะกร้อตามร่างกาย สมควรต้องบันทึกหรือเขียนไว้เป็นหลักฐานด้วย เพราะถือว่าเป็นความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ซึ่งการติดลูกตะกร้อไว้ตามร่างกายเป็นเรื่องที่ไม่ง่าย **ต้องได้รับการฝึกอย่างมาก ประกอบกับพรสวรรค์** เพราะการติดลูกตะกร้อ ต้องกระทำกันโดยลูกตะกร้อลอยมาในอากาศ และผู้เล่นต้องใช้อวัยวะของร่างกาย เช่น หน้าผาก, ไหล่, คอ, คาง, ข้อพับแขน, ข้อพับขาด้านหลังหรือขาหนีบ เป็นต้น โดยไม่ให้ลูกตะกร้อตกพื้น ผู้ที่สมควรบันทึกไว้เป็นหลักฐานหรือเกียรติประวัติ มีจำนวน ๕ คนได้แก่

๑. ปี พ.ศ. ๒๔๗๐ (ค.ศ. ๑๙๒๗) **หม่อมปาหยิน** (คนพม่า) สามารถติดตะกร้อได้จำนวน ๕ ลูก

การที่นำเอาชื่อ **หม่อมปาหยิน** บันทึกไว้เป็นประวัติการติดลูกตะกร้อของไทย ก็เพราะว่า**หม่อมปา หยิน** อาศัยอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่สมัยยังหนุ่ม มีภรรยาเป็นคนไทย, ประกอบอาชีพอยู่ในประเทศไทย จนเสียชีวิต

๒. **นางชลอศรี ชมแฉวก** เป็นชาว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถติดลูกตะกร้อได้ จำนวน ๙ ลูก

๓. **นายแปลง สังข์วัลย์** เป็นชาว กรุงเทพมหานคร สามารถติดลูกตะกร้อได้จำนวน ๙ ลูก

๔. **นายคล่อง ไตรสุวรรณ** เป็นชาว อำเภอปากพ่อง จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถติดลูกตะกร้อ ได้ ๑๑ ลูก

๕. **นายประสงค์ แสงจันทร์** เป็นชาว จังหวัดสิงห์บุรี สามารถติดลูกตะกร้อได้จำนวน ๒๔ ลูก ซึ่งมีการตัดแปลงลูกตะกร้อบางลูกให้เล็กลง (ปัจจุบันอายุ ๖๔ ปี ยังสามารถทำการแสดงโชว์)

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๗๐ (ค.ศ. ๑๙๒๗) คนสยามหรือคนไทย มีความชื่นชอบกีฬาตะกร้อกันอย่างแพร่หลายขึ้น เพราะตามเทศกาลงานวัดต่าง ๆ ในยุคกรุงรัตนโกสินทร์ เช่น วัดสระเกศ (ภูเขาทอง), วัดโพธิ์ท่าเตียน, วัดอินทรวรวิหาร (บางขุนพรหม) ได้เชิญ**หม่อมปาหยิน** ไปแสดงโชว์การติดลูกตะกร้อตามร่างกาย ซึ่งมีการเก็บเงินค่าชมด้วย หลังยุค **หม่อมปาหยิน** ยังมี **หม่อมราชวงศ์อภินิพ นวรัตน์ (หม่อมป่อง)** เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีความสามารถเล่นตะกร้อพลิกแพลง ซึ่งก็ได้รับเชิญไปตะาะตะกร้อโชว์ตามเทศกาลงานวัด, โรงเรียน และมหาวิทยาลัยด้วย

ปี พ.ศ. ๒๔๗๐ (ค.ศ. ๑๙๒๗) ได้มีการจดทะเบียนก่อตั้ง “สมาคมกีฬาสยาม” อย่างเป็นทางการ โดยมี “**พระยาภิรมย์ภักดี**” เป็น นายกสมาคมกีฬาสยาม คนแรก ซึ่งได้จัดให้มีการแข่งขัน “**ตะกร้อข้ามตาข่าย**” ที่ท้องสนามหลวง เป็นครั้งแรก

ปี พ.ศ. ๒๔๗๒ (ค.ศ. ๑๙๒๙) **นายผล พลาสินธุ์** ร่วมกับ **นายยิ้ม ศรีหงส์, หลวงสำเร็จวรรณกิจ** และ **ขุนจรรยาวิทิต** ได้ปรับปรุง-แก้ไขวิธีการเล่น ตะกร้อข้ามตาข่าย ซึ่งบางคนก็ได้อ้างว่า **กลุ่มของนายผล พลาสินธุ์** เป็นผู้คิดวิธีการเล่นตะกร้อ “**ข้ามเชือก**” มาก่อน โดยดัดแปลงจากกีฬา “**แบดมินตัน**” และได้มีการจัดการแข่งขันที่ “**จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**” เป็นครั้งแรก

ข้ออ้างดังกล่าว ผู้เขียนไม่สามารถยืนยันได้ และขอยกคุณงามในคุณูปการให้แก่ทุกท่านที่กล่าวนามไว้เป็น**สาระสำคัญ**

ปี พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๗๙ (ค.ศ. ๑๙๓๒-๑๙๓๖) นายยิ้ม ศรีหงส์ ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการ “โรงพิมพ์ศรีหงส์” เป็น นายกสมาคมกีฬาสยาม คนที่ ๒ ได้จัดการแข่งขันกีฬาไทยหลายอย่าง เช่น กีฬาวัว, ตะกร้อลอดห่วง, ตะกร้อข้ามตาข่าย, ตะกร้อวงเล็ก, ตะกร้อวงใหญ่ และตะกร้อชิงธง ที่ท้องสนามหลวง เป็นการเฉลิมฉลองรัฐธรรมนูญ ฉบับแรกของประเทศสยาม หรือประเทศไทย

ปี พ.ศ. ๒๔๗๖ (ค.ศ. ๑๙๓๓) นาวาเอกหลวงศุภชลาศัย ร.น. ได้ก่อตั้ง “กรมพลศึกษา” และท่านก็ได้ดำรงตำแหน่ง “อธิบดีกรมพลศึกษา” คนแรก จึงได้รับสมญานามว่า “บิดาแห่งกรมพลศึกษา” ซึ่งท่านเป็นผู้มีความสำคัญยิ่ง ในการปรับปรุง-แก้ไข วิธีการเล่นตะกร้อ โดยมีผู้ให้ความช่วยเหลือที่สำคัญจำนวน ๕ คน คือ คุณพระวิบูลย์, คุณหลวงมงคลแมน, คุณหลวงประคุณ, พระยาอุดมพงษ์เพ็ญสวัสดิ์ และ พระยาภักดีนรเศรษฐ (นายเลิด) เป็นเจ้าของกิจการรถเมล์และโรงน้ำแข็ง

ปี พ.ศ. ๒๔๗๙ (ค.ศ. ๑๙๓๖) พระยาจินดารักษ์ ได้ขึ้นดำรงตำแหน่ง “อธิบดีกรมพลศึกษา” คนที่ ๒ ท่านได้เป็นประธานคณะกรรมการปรับปรุง-แก้ไข กติกากีฬาตะกร้อข้ามตาข่าย ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่ง “กรมพลศึกษา” ได้ประกาศใช้กติกากีฬาตะกร้อข้ามตาข่าย อย่างเป็นทางการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๐ (ค.ศ. ๑๙๓๗) และจัดให้มีการแข่งขันระหว่างโรงเรียนมัธยมชาย ขึ้นทั่วประเทศไทย ด้วย

ปี พ.ศ. ๒๔๘๐-๒๔๘๔ (ค.ศ. ๑๙๓๗-๑๙๔๑) นาวาเอกหลวงศุภชลาศัย ร.น. ได้เป็น “นายกสมาคมกีฬาสยาม”

ในช่วงปี พ.ศ. ๒๔๘๒ (ปี ค.ศ. ๑๙๓๙) “ประเทศไทย” ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ประเทศไทย” จึงทำให้ นาวาเอกหลวงศุภชลาศัย ร.น. ดำรงตำแหน่งสองสถานภาพในคราวเดียวกัน กล่าวคือ ดำรงตำแหน่ง “นายกสมาคมกีฬาสยาม” และ “นายกสมาคมกีฬาไทย” ด้วย เพราะว่า “สมาคมกีฬาสยาม” ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สมาคมกีฬาไทย” ตามการเปลี่ยนชื่อของประเทศ นั่นเอง

ปี พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๙๐ (ค.ศ. ๑๙๔๑-๑๙๔๗) พระยาจินดารักษ์ เป็น นายกสมาคมกีฬาไทย

ปี พ.ศ. ๒๔๙๐-๒๔๙๘ (ค.ศ. ๑๙๔๗-๑๙๕๔) พันเอกหลวงรณสิทธิ์ เป็น นายกสมาคมกีฬาไทย

ปี พ.ศ. ๒๔๙๗-๒๔๙๘ (ค.ศ. ๑๙๕๔-๑๙๕๕) จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี เป็น ผู้อุปถัมภ์พิเศษ

ปี พ.ศ. ๒๔๙๘-๒๕๐๐ (ค.ศ. ๑๙๕๕-๑๙๕๗) จอมพลเรือหลวงยุทธศาสตร์โกศล ร.น. เป็น นายกสมาคมกีฬาไทย

ปี พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๐๓ (ค.ศ. ๑๙๕๗-๑๙๖๐) พลเอกประภาส จารุเสถียร เป็น นายกสมาคมกีฬาไทย

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ (ค.ศ. ๑๙๖๐) พลเอกประภาส จารุเสถียร ได้นำความกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว(องค์ปัจจุบัน) ขอให้ “สมาคมกีฬาไทย” อยู่ใน “พระบรมราชูปถัมภ์

วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๐๓ (๑๘ April ๑๙๖๐) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงรับ “สมาคมกีฬาไทย” ไว้ใน “พระบรมราชูปถัมภ์”

สมาคมกีฬาไทย จึงได้เปลี่ยนสถานภาพเป็น “สมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ (ค.ศ. ๑๙๕๙) ประเทศไทย เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน “กีฬาแหลมทอง” หรือ “ซีเกมส์” ครั้งที่ ๑ประเทศพม่า ได้นำนักกีฬาตะกร้อ (พม่า เรียกตะกร้อว่า “ชินลง”) มาเล่นหรือแสดงตามรูปแบบของพม่า ให้คนไทยได้ชมในลักษณะแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ (ค.ศ. ๑๙๖๑) **ประเทศพม่า** เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน “กีฬาเอเชียแพกเกตส์ ครั้งที่ ๒” ได้เชิญนักกีฬาตะกร้อไทยไปร่วมโชว์แสดง ซึ่งประเทศไทย ได้ส่งทีมตะกร้อลอดห่วง ไปทำการโชว์แสดง และได้รับการชื่นชมจากชาวพม่าเป็นอย่างมาก

ปี พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๑๑ (ปี ค.ศ. ๑๙๖๑-๑๙๖๘) พลเอกประภาส จารุเสถียร เป็น นายกสมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

ปฐมเหตุแห่งการบรรจุเข้าสู่กีฬาระดับชาติ

กีฬาตะกร้อ เป็นกีฬาของชนชาติเอเชีย ซึ่งมีหลายประเทศนิยมเล่นกัน แต่ละประเทศก็มีวิธีการเล่นหรือกติกาที่แตกต่างกัน

พม่า เล่นแบบล้อมเป็นวง (๕-๖ คน) พม่า เรียกตะกร้อว่า “ชินลง”

มาเลเซีย เล่นตะกร้อข้ามตาข่าย ซึ่งดัดแปลงการเล่นมาจากกีฬาวอลเลย์บอล แต่ได้กำหนดให้สนามเล็กลง และมีผู้เล่นน้อยลง (จาก ๖ คน เหลือ ๓ คน) เรียกว่า “เซปัก รากา จาริง” โดยแปลความหมายได้ว่า “เตะตะกร้อข้ามตาข่าย” มาเลเซีย เรียกตะกร้อว่า “รากา”

กำเนิดกีฬาเซปักตะกร้อ

ระหว่างเดือน มีนาคม-เมษายน ๒๕๐๘ (March-April ๑๙๖๕) สมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดงานเทศกาล “กีฬาไทย” โดยจัดให้มีการแข่งขัน วาว, กระบี่-กระบอง และตะกร้อ ณ ท้องสนามหลวง กรุงเทพมหานคร ซึ่งครั้งนั้น สมาคมกีฬาตะกร้อ จากเมืองปีนัง ประเทศมาเลเซีย ได้นำวิธีการเล่นตะกร้อของ “มาเลเซีย” คือ “เซปัก รากา จาริง” มาเผยแพร่ให้คนไทยรู้จัก ในเชิงเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกติกาของตะกร้อไทยด้วย

สมาคมกีฬาไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดให้มีการสาธิตกีฬาตะกร้อของทั้งสองประเทศ ระหว่างไทย กับ มาเลเซีย โดยผลัดกันเล่นตามกติกาของ “มาเลเซีย” ๑ วัน, เล่นแบบกติกา ของไทย ๑ วัน

สถาบันพัฒนากีฬาตะกร้ออาชีพนานาชาติ